

Deseta godišnjica Opće deklaracije o arhivima

Ivana Čurik

„Arhivi čuvaju odluke, aktivnosti i uspomene. Oni čine jedinstvenu i nezamjenjivu baštinu koja se prenosi s pokoljenja na pokoljenje. Arhivskim gradivom se upravlja od njegova nastanka, kako bi se očuvala njegova vrijednost i smisao. Ono je pouzdan izvor obavijesti za jednu odgovornu i transparentnu vlast, pa igra važnu ulogu u razvoju društava pridonoseći očuvanju individualnog i kolektivnog pamćenja. Slobodan pristup arhivskom gradivu obogaćuje naše znanje o ljudskom društvu, promovira demokraciju, štiti prava građana i unapređuje kvalitetu života.

U tom smislu mi prepoznamo

- ♦ **jedinstveni karakter** arhivâ kao vjerodostojnih svjedoka upravnih, kulturnih i intelektualnih aktivnosti te kao odraz razvoja društava;
- ♦ **suštinsku važnost** arhiva u podržavanju uspješnog, odgovornog i transparentnog poslovanja, zaštiti prava građana, oblikovanju individualnog i kolektivnog pamćenja, razumijevanju prošlosti i dokumentiranju sadašnjosti u svrhu uspješnijeg provođenja budućih aktivnosti;
- ♦ **raznolikost** arhiva u dokumentiranju svih područja ljudske djelatnosti;
- ♦ **mnoštvo** nosača na kojima arhivsko gradivo nastaje i čuva se, uključujući papir, elektroničke, audiovizualne i druge oblike;
- ♦ **ulogu arhivista**, obrazovanih stručnjaka koji se trajno usavršavaju, te služe svojim društvima prateći nastanak zapisa, obrađujući ih i čuvajući te čineći ih dostupnima za korištenje;
- ♦ **odgovornost svih** - građana, javne uprave, vlasnika i imatelja javnog ili privatnog arhivskoga gradiva, arhivista i ostalih informacijskih stručnjaka - u upravljanju arhivskim gradivom.

Stoga se obvezujemo djelovati zajedno kako bi

- ♦ svaka zemlja imala prihvaćeno i razrađeno arhivsko zakonodavstvo

i odgovarajuću nacionalnu arhivsku politiku;

- ♦ upravljanje arhivskim gradivom bilo vrednovano i u potpunosti provedeno od strane svih tijela, javnih ili privatnih, koja stvaraju i koriste arhivsko gradivo u obavljanju svoje djelatnosti;
- ♦ bila osigurana potrebna sredstva za odgovarajuće upravljanje arhivima, uključujući zapošljavanje osposobljenih stručnjaka;
- ♦ arhivsko gradivo bilo obrađivano i čuvano u uvjetima i na način koji će osigurati njegovu autentičnost, cjelovitost i razumljivost;
- ♦ arhivsko gradivo bilo dostupno svima, poštujući pritom odgovarajuće propise i prava pojedinaca, stvaratelja gradiva, vlasnika i korisnika;
- ♦ korištenje arhivskoga gradiva pridonijelo promicanju odgovornih građana.“

Prvu verziju Deklaracije napisali su arhivisti u Québecu 2007. godine. Opću deklaraciju izradila je posebna radna skupina Međunarodnog arhivskog vijeća (ICA), uzimajući u obzir razlike u jeziku, kulturi, ali i arhivskoj tradiciji. Prihvaćena je na Općoj skupštini Međunarodnog arhivskog vijeća u rujnu 2010. održanoj u Oslu (Norveška). Potvrdila ju je Opća skupština UNESCO-a na 36. zasjedanju u Parizu (Francuska, 10. studenog 2011.

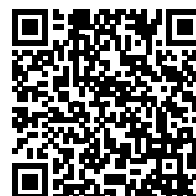
Tijekom 2021. Međunarodno arhivsko vijeće organiziralo je brojne aktivnosti u povodu obilježavanja ovoga temeljnog dokumenta arhivska zajednice, svojevrsne „osobne iskaznice“ arhiva u 21. st. koji je preveden na brojne

svjetske jezike i kontinuirano se promiče različitim komunikacijskim kanalima, uključujući i online Registar za podršku. U rujnu 2019. predstavljeni su novi online seminari “Razumijevanje i korištenje Opće deklaracije o arhivima” u okviru kojih su nastali novi dokumenti i alati vezani uz terminologiju Deklaracije i njezinu korištenju u arhiviranju usmenih izvora.

Tijekom ovih seminara je 2021. razvijen i alat za evaluaciju Deklaracije koji je u objavljen na mrežnim stranicama ICA-e. Materijal s ovog seminara također je namijenjen stvaranju novog dokumenta, *Smjernica za korištenje alata za evaluaciju Opće deklaracije o arhivima*, čiji je cilj pomoći arhivistima i drugim dokumentacijskim stručnjacima procijeniti upravljanje dokumentarnim i arhivskim gradivom svoje ustanove i usklađenost s dvadeset i jednom izjavom artikuliranom u Deklaraciji.

Pozivamo sve na obilježavanje ove godišnjice dijeljenjem i potpisivanjem online registra, na način da:

1. preuzmete dokument na svom jeziku
2. istaknete ga u uredu ili zajedničkom prostoru svoje ustanove i
3. podržite putem online registra

Važno je poznavati temeljni tekst naše struke i podržati arhive za bolju budućnost. ■